

**AMAÇLARIN (HEDEFLERİN)
SINIFLANDIRILMASI**
(Bilişsel (Zihinsel)-Duyuşsal Alan)
(11)

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY
A.Ü.SBF

AMAÇLARIN (HEDEFLERİN) SINIFLANDIRILMASI

- Öğrenilmiş davranışların tümünde **ZİHİNSEL, DUYUŞSAL VE DEVİNİŞSEL** özellikler vardır.
- Öyleki, Bilişsel Alana giren bir davranış bir boyutuyla Duyuşsal alanda diğer bir boyutuyla da Devinişsel Alanla ilgilidir.
- Fakat bazı davranışlarda bu alanlardan birisi daha ağır basar. Örneğin; bir matematik problemi çözerken bir şiir okurken zihinsel alan daha baskındır.
- Öte yandan **koşmada, yüzmede voleybol oynamada tenis oynamada v.b piyano çalmada, gitar çalmada v.b** aktivitelerde devinişsel alan bilişsel ve duyuşsal alana göre daha baskındır.
- Öyleyse, bazı öğrenilmiş davranışlar, tüm boyutlarıyla bir alana girmeyebilir.

Bloom ve Arkadaşları Amaçları (3) Ana Alana Bölmüşler ve Ortaya Aşamalı Bir Sınıflama Koymuşlardır.

- 1.BİLİŞSEL ALAN (COGNITIVE DOMAIN)**
- 2.DUYUŞSAL ALAN (EFFECTİVE DOMAIN)**
- 3.MOTOR BECERİLER YA DA NÖRO-MASCULAR KOORDİNASYONA İLİŞKİN AMAÇLAR (PSYCHO MOTOR- DOMAIN)**

1.BİLİŞSEL ALAN

- Aşamalı olarak 6 basamağa, her basamakta kendi içinde yine aşamalı olarak alt kategorilere ayrılmıştır.

- **1.BİLGİ (Tanıma-Hatırlama)**

- **1.1.Bir alana Özgü Bilgiler**

- 1.1.1.kavramlar bilgisi

- 1.1.2.olgular bilgisi

- 1.1.3.araç gereçler bilgisi

- **1.2.Bir Alana Ait Bilgilerle Uğraşma Yollarını Bilme**

- 1.2.1.alışların bilgisi

- 1.2.2.sıra ve diziyi bilme

- 1.2.3.sınıflamalar ve kategorileri bilme

- 1.2.4.ölçütleri bilme

- 1.2.5.yöntemleri bilme

- **1.3.Bir Alandaki Soyutlamalar Bilgisi**

- 1.3.1.ilke ve genellemeleri bilme

- 1.3.2.kuramlar bilgisi

- **2.KAVRAMA BASAMAĞI**

- **2.1.Çevirme**

- **2.2.Yorumlama**

- **2.3.Kestirme**

- **3.UYGULAMA BASAMAĞI**

- **4.ANALİZ BASAMAĞI**

- **5.SENTEZ BASAMAĞI**

- **6.DEĞERLENDİRME BASAMAĞI**

2.DUYUŞSAL ALAN

- Duyuşsal alandaki hedefler ;İLGİ, TUTUM, GÜDÜLENMİŞLİK, KAYGI, BENLİK, KİŞİLİK VE DEĞER YARGILARINI kapsar.
- Duyuşsal alandaki hedefler davranışa dönüştürülürken tümceler sonuna SEÇİP İŞARETLEME, YAZMA, SÖYLEME,EŞLEŞTİRME, ALKIŞLAMA, SELAMLAMA, KÜÇÜK GÖRMEME, KIZMAMA v.b gibi sözcükler kullanılır.

- Beş Basamakta toplanmıştır;

- 1.ALMA BASAMAĞI

- 2.TEPKİDE BULUNMA BASAMAĞI

- 2.1.Tepkide Uysallık

- 2.2.Tepkide İsteklilik

- 2.3.Tepkide Doyum

- 3.DEĞER VERME BASAMAĞI

- 3.1.Bir Değeri Kabullenmişlik

- 3.2.Bir Değeri Yeğleyiş

- 3.3.Bir Değere Adanmışlık

- 4.ÖRGÜTLENME BASAMAĞI

- 4.1.Bir Değerin Kurumsallaştırılması

- 4.2.Bir Değer Sistemi Örgütlenme

- 5.BİR DEĞER YA DA DEĞERLER

- BÜTÜNÜYLE NİTELENMİŞLİK

- BASAMAĞI

3.DEVİNİŞSEL (PSİKO-MOTOR) ALAN

- Kiři kaslarını, vücut organlarından biri ya da birkaçını veya bütünü kullanarak bazı davranış şekilleri ortaya koyar. Yani,
- Psiko-motor alan, jest, mimik, el, kol, vücut hareketlerinin baskın olduğu öğrenilmiş davranışları kapsar.Beş Basamakta toplanmıştır;
- **1.UYARILMA BASAMAĞI**
- **1.1.Algılama**
- **1.2.Bedensel Kuruluş**
- **2.KILAVUZ DENETİMİNDE YAPMA BASAMAĞI**
- **2.1.Kılavuzlayanla Birlikte Yapma**
- **2.2.Kendi kendine yapma**
- **3.BECERİ HALİNE GETİRME BASAMAĞI**
- **3.1.İstenilen Nitelikte Yapma**
- **3.2.İstenilen Nitelikte ve Sürede Yapma**
- **3.3.İstenilen Nitelikte sürede ve Yeterlilikte Yapma**
- **4.DURUMA UYDURMA BASAMAĞI**
- **5.YARATMA BASAMAĞI**

(ÖRNEK)

Futbolda “Ayak Üstü Vuruş Tekniğinin” Öğretimine İlişkin Bir Uygulama

- **1.Algılama**
- Hedef; Temel futbol eğitimi ile ilgili temel becerilerden “ayak üstü vuruş tekniğini” algılayabilme.
- Hedef Davranışlar;
- 1.ayak üstü vuruş tekniğini farklı vuruş teknik uygulamaları içinden tanıma
- 2.futbolda belli başlı vuruş tekniklerini tanıma/söyleme
- 3. futbolda belli başlı vuruş tekniklerini birbirinden ayırma
- 4. futbolda belli başlı vuruş tekniklerinin birbirinden farklı özelliklerini söyleme
- 5. futbolda belli başlı vuruş tekniklerinin uygulaması ile ilgili aşamaları listeleyip söyleme
- **2.Hazırlık**
- Hedef; “ayak üstü vuruş tekniği” için vücudu hazır hale getirme
- Hedef Davranışlar;
- 1.İlgili hareket için,gerekli germe ve esnetme hareketlerini uygulama
- 2.Duygusal hazırlık için, “ayak üstü vuruş tekniğinin”amaca ulaşmadaki önemini belirtme

(ÖRNEK) Ayak Üstü Vuruş

- 3.Kılavuz Denetiminde Uygulama
- Hedef;Ayak Üstü Vuruş tekniğini antrenör yardımıyla yapabilme
- Hedef Davranışlar;
- 1.Sporcunun 5-6 m. Mesafeden önce küçük sonra büyük adımlarla yaklaşmasını sağlama
- 2.sporcunun destek ayağını vücut dengesini sağlayacak biçimde topun yanına yerleşmesini sağlama
- 3.Topa vurulacak ayağını dizden bükülü olarak kalçadan geriye yukarıya savurmasını sağlama
- 4.Vuruş anında destek ayağı ucunda hafifçe yükselmesini sağlama
- 5.Vuruş yapıldıktan sonra, vuruş yapılan ayağın topun arkasından hareketini sürdürmesini sağlama
- 6.Vuruş yaparken, gözlerin vuruş yapılan hedefe bakmasını sağlama
- 7.Yukarıda belirtilen bu hareket akışının diğer ayakla uygulamasını yapma
- 4.Beceri Haline Getirme
- Hedef; Ayak Üstü Vuruş tekniğinin istenilen nitelikte ve tekniğe uygun olarak yapılabilmesi

(ÖRNEK) Ayak Üstü Vuruş

- Hedef Davranışlar;

- 1.Ayak üstü vuruş tekniğini belli bir hedefe doğru gerçekleştirme
- 2. Ayak üstü vuruş tekniğini engeller arasından geçerek hedefe doğru gerçekleştirme
- 3. Ayak üstü vuruş tekniğini belli bir uzaklıkta bekleyen eşli çalışmada gerçekleştirme

- **5.Duruma Uydurma**

- Hedef;Sporcunun beceri haline getirdiği Ayak üstü vuruş tekniğini karmaşık özelliklerin ağır bastığı bir problem durumuna uydurabilme

- Hedef Davranışlar;

- 1.Kaleye belli uzaklıklarda savunmasız bir ortamda eşten alınan pası Ayak üstü vuruş ile kaleye vurma
- 2.Önüne baraj kurulmuş bir durumda Ayak üstü vuruş tekniğini kullanarak kaleye vurma

- **6.Yaratma-Uyarlama**

- Hedef;Futbol maçında oluşan farklı hücum şekillerinde Ayak üstü vuruş tekniğine uygun olarak kullanabilme

- Hedef Davranışlar;

- 1.Futbol maçında çeşitli hücumlarında Ayak üstü vuruş tekniğini tekniğe uygun kullanma
- 2. Futbol maçında çeşitli hücumlarında sahanın farklı bölgelerinden farklı amaçlarla Ayak üstü vuruş tekniğini çok sayıda tekrar etme

TEŞEKKÜR EDERİM

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY